ኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
መንግሥት ግዥ እና ንብረት አስተዳደር ኤጀንሲ
The Federal Democratic Republic of Ethiopa
Procurement and Property Administration Agency

ቁጥር ወዐ7ሺ/ጠ-2/2/268
Ref. No.

ቀን 13/01/2013
Date

ለ187 ባለበጀት መ/ቤቶች፣ ለ9 ክልሎችና 2 መስተዳድሮች

<u>በያሉበት</u>

ጉዳዩ:- <u>ከውጭ አገራት ከሚገቡ አቅርቦቶች ግዥ ጋር በተያያዘ የሚስተዋሉ የአፈጻጸም ችግሮችን ይመለከታል።</u>

ፌደራል መንግስት መ/ቤቶች በሚፈጽሟቸው ዓለም ዓቀፍ ጨረታዎች ላይ የአገር ውስጥ ተጫራቾች ውጭ አገር የሚያቀርቧቸውን ዕቃዎች እና ተያያዥ አገልግሎቶች ዋጋ በውጭ አገር መገበያያ ገንዘብ ንዲያቀርቡ እየተደረገ በመሆኑ ለበርካታ የአገር ውስጥ አቅራቢዎች የቅሬታ ምክንያት፣ እንዲሁም መ/ቤቶችም ለሚቀርቡ በርካታ የማብራሪያ ጥያቄዎች መነሻ በመሆኑ በአፈጻጸም ላይ ችግር እየፈጠረ ንደሆነ ተስተውሏል።

ዚሁ መሰረት ችግሩን ለመቅረፍ እና አሰራሩንም የበለጠ ግልጽና ወጥነት እንዲኖረው ለማድረግ ይህን ዳይ በተመለከተ በፌዴራል መንግሥት የግዥ አዋጅ ቁጥር 649/2001 ፣ በመንግስት የግዥ አፈጻጸም መሪያ እንዲሁም በመደበኛ የጨረታ ሰነድ ላይ ያሉ ድንጋጌዎች እንደሚከተለው ታይተዋል። በግዥ ዋጁ አንቀጽ 59(3)(ሠ)፣ በግዥ አፈጻጸም መመሪያው አንቀጽ 17፡4/ሠ/ እና /ረ/ ላይ እንደቅደም ከተሉ እንደሚከተለው ተደንግጓል።

ነጩ ተወዳዳሪዎች የመጫረቻ ዋጋቸውን እንዲሁም የሚያቀርቡትን ማናቸውንም የዋስትና ነድ በኢትዮጵያ ብር ወይም በጨረታ ሰነዱ በተመለከተው እና በዓለም አቀፍ ንግድ በስፋት ሚሰራበት የገንዘብ ዓይነት እንዲያቀርቡ መፈቀድ አለበት።"

የውጭ አገር ተጫራቾች የሚያቀርቡት የመጫረቻ ዋጋና የጨረታ ማስከበሪያ በቀላሉ ሊመነዘር ሚችልና በዓለም ዓቀፍ ንግድ በሚሰራበት የገንዘብ ዓይነት ሊሆን ይገባል።"

የግዥ ፍላጎቱን ለማሟላት አሸናፊው የውጭ አገር ተጫራች ከአገር ውስጥ የሚጠቀመው ግብዓት ሚኖርበት ጊዜ ከአጠቃላይ የውሉ ክፍያ በብር ሊከፈል የሚገባው መጠን በዋጋ ማቅረቢያ ሰንጠረዥ ይ መመልከት ይኖርበታል። "

ነነዚህ ድንጋጌ መሰረታዊ ጽንሰ ሃሳብ ከውጭ አገራት ለሚቀርቡ ዕቃዎች እና ተያያዥ አገልግሎቶች ሚቀርበው ዋጋ በውጭ አገር ገንዘብ እንደሚሆን ታሳቢ በማድረግ፣ ነገር ግን የውጭ አገር ተጫራቾች ሚያቀርቧቸው የገንዘብ ዓይነቶች ለግዥ ፈጻሚው መ/ቤት ክፍያ ለመፈጸም በማያስቸግር ሁኔታ ቀላሉ ሊመነዘር በሚችል ዓለም ዓቀፍ መገበያያ ገንዘብ መሆን እንዳለበት፣ በአንጻሩ ደግሞ ተጫራቾች ነገር ውስጥ ለሚያቀርቧቸው ዕቃዎች እና ተያያዥ አገልግሎቶች ዋጋቸውን በውጭ አገር ገንዘብ ይሆን በኢትዮጵያ ብር ብቻ እንዲያቀርቡ ለማስገደድ የተካተተ ድንጋጌ ነው።

ከዚህ ጋር በተያያዘ ይህንን የመመሪያውን ድንጋጌ መሰረታዊ ጽንሰ ሀሳብ በሚጠብቅና ሀሳቡ የበለጠ ግልጽ እና የተሟላ በሚያደርግ መልኩ የመንግስት ግዥና ንብረት አስተዳደር ኤጀንሲ ለአለም አቀፍ ግዥ አፈጻጸም በተዘጋጀው መደበኛ የጨረታ ሰነድ የተጫራቾች መመሪያ ላይም የተካተቱት ድንጋጌዎች ይህንኑ ሃሳብ የሚያጠናክሩ ናቸው፡፡ እነሱም

13.1 በጨረታ ዝርዝር መረጃ ሠንጠረዥ በተለየ ሁኔታ ካልተገለፀ በስተቀር ተጫራቹ ዕቃዎቹንና ተያያዥ አገልግሎቱን የሚያቀርበው ከሀገር ውስጥ ከሆነ ዋጋ ማቅረብ ያለበት በኢትዮጵያ ብር ነው፡፡

13.2 ተጫራቹ ዕቃዎቹንና ተያያዥ አገልግሎቶቹን የሚያቀርበው ከውጭ ሀገር ከሆነ የሚያቀርበው ዋጋ በቀላሉ ሊቀየሩ (ሊለወጡ) በሚችሉ የገንዘብ አይነቶች መሆኑ እንደተጠበቀ ሆኖ በተለያዩ የገንዘብ አይነቶች ማቅረብ ይችላል፡፡ ይሁን እንጂ ከኢትዮጵያ ገንዘብ ውጪ ከሦስት የገንዘብ አይነት በላይ ዋጋ ማቅረብ አይቻልም፡፡

ከዚህም መረዳት የሚቻለው የድንጋጌዎቹ ዋና መልዕክት ለጨረታ የሚቀርብ ዕቃ እና ተያያዥ አገልግሎት ቦታ ወይም ምንጭ (Source of Origin)ን በመከተል ከውጭ አገር የሚቀርብ ዕቃ እና ተያያዥ አገልግሎት በዓለም ዓቀፍ መገበያያ ገንዘብ፣ እንዲሁም ከአገር ውስጥ የሚቀርብ ዕቃ እና ተያያዥ አገልግሎት ወይም ከግዥው ጋር ተያያዥ የሆኑ ወጭዎች በኢትዮጵያ ብር ዋጋ ተሞልቶ ለጨረታ ሊቀርብ እንደሚገባ ለማመልከት እንጂ የአገር ውስጥ ተጫራች ከውጭ አገር የሚያቀርበውን ዕቃ እና ተያያዥ አገልግሎት የጨረታ ዋጋ በኢትዮጵያ ብር ብቻ እንዲያቀርብ የማስገደድ አላማ ያለው አይደለም፡፡

በተጨማሪም በዚሁ የጨረታ ሰነድ ክፍል 4 የጨረታ ቅጾች ስር በተዘጋጀው የዋጋ ማቅረቢያ ቅጽም መሰረት ማንኛውም ተጫራች እስከወደብ ድረስ ያሉ ወጪዎችን በFOB (በውጭ አገር ገንዘብ) እንዲሁም ከወደብ መለስ ያሉትን ወጪዎች ደግሞ በኢትዮጵያ ብር በማቅረብ በጨረታ ሊሳተፉ በሚያስችል መልኩ የተዘጋጀበትም ምክንያት ይኸው ነው፡፡

ይሁን እንጂ የሕግ ማዕቀፉ እና የአሰራር ሰነዶቹ ዋና ፅንሰ ሃሳብ ከላይ በተገለጸው መሠረት እንዲፈጸም ለማድረግ ቢሆንም በአፈጻጸም ረገድ በአንዳንድ ግዥ ፈጻሚ መ/ቤቶች የሚከተሉት ዋና ዋና ችግሮች እየተስተዋሉ እንደሆነ ለመገንዘብ ተችሏል፡፡ እነዚህም፡-

1. አንዳንድ መ/ቤቶች ከመመሪያው እና ከጨረታ ሰነዱ መሰረታዊ ጽንሰ ሀሳብ ጋር በማይጣጣም መልኩ የአገር ውስጥ ተጫራቾች ሙሉ የመጫራቻ ዋጋቸውን (ከውጭ አገር የሚያቀርቧቸውን ዕቃዎች እና ተያያዥ አገልግሎቶች ዋጋ ጨምሮ) በኢትዮጵያ ብር ብቻ እንዲያቀርቡ በመጠየቅና በዚህም ምክንያት ከጨረታ ውጭ በማድረግ የአገር ውስጥ ተጫራቾች ተሳትፎ እንዲቀንስ እየተደረገ ይገኛል፡፡
2. በተለይ ከቅርብ ጊዜ ወዲህ የአገር ውስጥ ተጫራቾች የመጫራቻ ዋጋቸውን (ከውጭ አገር የሚያቀርቧቸውን ዕቃዎች እና ተያያዥ አገልግሎቶች ዋጋ ጨምሮ) በኢትዮጵያ ብር ብቻ እንዲያቀርቡ በጨረታ ሰነዱ በተጠየቀው መሠረት ባለማቅረባቸውና ከጨረታ ውጭ በመደረጋቸው ምክንያት ከተጫራቾች ለበርካታ አቤቱታ መቅረብ መነሻ ምክያት ሆኗል፡፡
3. ከዚሁ ጋር በተያያዘ የአገር ውስጥ ተጫራቾች ከውጭ አገር ለሚያቀርቡት ዕቃ እና ተያያዥ አገልግሎቶች ዋጋ በውጭ መገበያያ ገንዘብ ማቅረብ የሚችሉ ሆኖ ሳለ ክፍያው በአገር ውስጥ

ሲፈፀምላቸው በኢትዮጵያ ብር የሚፈፀም በመሆኑ በብርና በውጭ አገር ገንዘብ መካከል የሚፈጠረው የምንዛሪ ልዩነት በአገር ውስጥ ተጫራቾች ላይ ተጨማሪ ኪሳራ ስለሚያስከትል በአገር ውስጥ ተጫራቾች በኩል የመልካም አስተዳደር ችግር የቅሬታ ምንጭ ሆኗል፡፡

4. ከላይ በተገለጹትና ሌሎች ተያያዥ ችግሮች በርካታ አቅም ያላቸው አገር በቀል አቅራቢዎች ከጨረታ ውጭ መደረጋቸው ከግዥ መርሆዎች አንዱ የሆነውን ፍትሐዊነት የሚጥስ ሆኖ ተገኝቷል፡፡

በመሆኑም የተጠቀሱትን ችግሮች ለመቅረፍ ይቻል ዘንድ ግዥ ፈጻሚ መ/ቤቶች ከላይ የተቀመጠውን የሕግ እና የመደበኛ ጨረታ ሰነዱን መሰረታዊ ጽንሰ ሃሳብ በአግባቡ በመረዳት በሚያወጧቸው ጨረታዎች ላይ ፦

1. የአዋጁ፣ የመመሪያውም ሆነ የጨረታ ሰነዱ ድንጋጌዎች የአገር ውስጥ ተጫራቾች ከውጭ አገር የሚያቀርቧቸውን ዕቃዎች እና ተያያዥ አገልግሎቶች ዋጋ በውጭ መገበያያ ገንዘብ እንዳያቀርቡ የማይከለክሉ መሆኑን፣ ይልቁንም ማንኛውም ዕቃ እና ተያያዥ አገልግሎቶች ከውጭ አገር የሚቀርቡ እስከሆነ ድረስ ዋጋውን በቀላሉ ሊመነዘር በሚችል ዓለም ዓቀፍ መገበያያ ገንዘብ ማቅረብ እንደሚቻል እና ከአገር ውስጥ የሚቀርብ የዕቃ እና ተያያዥ የአገልግሎት ወጪን ደግሞ በኢትዮጵያ ብር ማቅረብ እንደሚገባ በግልፅ በማሳወቅ፣
2. ከዚህ በላይ በተራ ቁጥር 1 እንደተመለከተው የአገር ውስጥ ተጫራቾች ከውጭ አገር የሚያቀርቧቸውን ዕቃዎች እና ተያያዥ አገልግሎቶች ዋጋ በዓለም አቀፍ ንግድ በስፋት በሚሰራበት የውጭ አገር መገበያያ ገንዘብ ዓይነት እንዲያቀርቡ መፍቀድ፣ እና
3. የውል አስተዳደሩ ላይም ተመሳሳይ ችግር እንዳይፈጠር ከላይ በተገለጸው መሰረት ውል በመፈጸምና ክፍያውን በማስተዳደር ፣

በአገር ውስጥ እና በውጭ አገር ተጫራቾች መካከል ፍትሐዊ ውድድር እንዲኖር ፣ ከተጫራቾች ብዛት ሊገኝ የሚችለውን ኢኮኖሚያዊ ጥቅም የማሳደግ እንዲሁም ውጤታማ የሆነ የውል አስተዳደር እንዲኖር ተገቢውን በመፈጸም መስሪያቤቶች የበኩላችሁን ኃላፊነት እንድትወጡ እናሳስባለን፡፡

ከሠላምታ ጋር

ወልደአብ ደምሴ
ም/ዋና ዳይሬክተር

እንዲያውቁት//

ለክቡር የፊሲካል ፖሊሲና ፐብሊክ ፋይናንስ ዘርፍ ሚኒስትር ዴኤታ

ለሕግ ጉዳዮች ዳይሬክቶሬት

ገንዘብ ሚ/ር

ግልባጭ

ለመንግስት ግዥ አስተዳደር ዳይሬክቶሬት

መ/ግ/ን/አስ/ኤጀንሲ